

LCJ Handreiking –16

Gelijkenissen

Leidingdeel

Inhoud

Uitleg leidingdeel	2
Didactische handreiking	3
Algemene inleiding Gelijkenissen	4
Schets 1 – God zoekt wat verloren is	5
Schets 2 – Geroepen om vrucht te dragen	8
Schets 3 – Rijk en toch arm... arm en toch rijk...	12
Schets 4 – Ben je er klaar voor?	16

Uitleg leidingdeel

Om je als leidinggevende te helpen bij het voorbereiden van de clubavonden, hebben we in dit leidingdeel alle hiervoor benodigde informatie op een rij gezet.

In dit leidingdeel tref je het volgende aan:

- Algemene didactische tips die je kunt gebruiken om eens een keer op een andere manier een vraag of opdracht te bespreken.
- Achtergrondinformatie bij het geheel van de Handreiking over het leven van Salomo.
- Informatie die direct betrekking heeft op de verschillende schetsen. Deze informatie bevat:
 - *Benodigdheden*
Alles wat je nodig hebt om deze avond goed te laten verlopen, staat hier op een rij.
 - *Lezen*
Suggesties voor passende Bijbelgedeelten. Er worden meer Bijbelgedeelten genoemd dan in de Handreiking behandeld worden, zodat je eventueel kunt kiezen.
 - *Zingen*
Passende psalmen en liederen worden genoemd. De liederen komen uit de Gele Bundel of Uit aller mond.
 - *Doelstelling*
Kort op een rij wat het doel van de avond is.
 - *Rol Salomo*
Steeds wordt in de spiegel gekeken: wat kunnen we hier van Salomo leren?
 - *Achtergrondinformatie*
Een exegese bij het Bijbelgedeelte dat in de Bijbelstudie behandeld wordt.
 - *Alternatieve (start)opdrachten*
Andere opdrachten, extra filmpjes of ideeën om een vraag te verwerken staan hier genoemd. Als leidinggevende kun je zo de avond zoveel mogelijk aan laten sluiten bij jouw doelgroep.
 - *Antwoorden*
Hier worden de antwoorden op de vragen uit de Handreiking gegeven.

We hopen dat deze extra informatie je helpt om makkelijk met deze Handreiking aan de slag te gaan. Bedenk dat het een *handreiking* wil zijn. Je kunt dus steeds kiezen wat je gebruikt en op welke manier. We hopen dat het gebruik van deze Handreiking tot zegen is voor de jongeren en leidinggevendenden!

Didactische handreiking

1. Denken > delen > uitwisselen

Het denken, delen en uitwisselen is een proces waarbij jongeren eerst zelf nadenken, daarna in een klein groepje hun gedachten delen en deze ten slotte in de grotere groep uitwisselen. Het voordeel van deze werkwijze is dat de betrokkenheid gestimuleerd wordt. Bovendien wordt door het uitwisselen van gedachten en het gezamenlijk formuleren van een antwoord het aantal meningen beperkt. Dat maakt de gezamenlijke nabespreking overzichtelijker. Hieronder wordt een aantal didactische werkvormen uitgelegd, waarmee dit proces van denken, delen en uitwisselen gestalte kan worden gegeven.

- **Eén-tweetje**

Vraag de jongeren om individueel over een vraag of opmerking na te denken (en eventueel iets op te schrijven). Daarna bespreken ze in tweetallen hun antwoorden. Eventueel wordt per tweetal het beste antwoord gekozen. Dit antwoord wordt vervolgens plenair uitgewisseld.

Uitbreiding: de tweetallen bespreken antwoorden met een ander tweetal. Per viertal wordt het beste antwoord gekozen, dat vervolgens plenair wordt uitgewisseld.

- **Placemat**

De placemat is een variant van Eén-tweetje waarbij papier en pennen worden gebruikt. Gebruik bij voorkeur een vel op A3-formaat. Verdeel het vel papier zoals in het voorbeeld. Elke jongere denkt individueel na over een vraag of opmerking, waarna hij het antwoord opschrijft in één van de hoekpunten. De groepsleden bespreken de antwoorden die zijn opgeschreven in de hoekpunten. De gemeenschappelijke antwoorden of het beste antwoord wordt in het middenvak opgeschreven. Het antwoord in het middenvak kan plenair worden uitgewisseld.

- **Expertgroep**

De jongeren denken in verschillende groepen na over een deelonderwerp. Elke groep is nu expert (heeft kennis over) op het gebied van één deelonderwerp. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarin alle bestudeerde deelonderwerpen vertegenwoordigd zijn. Elke jongere is binnen de nieuwe groep expert op het gebied van een deelonderwerp. De eerder opgedane kennis wordt in de nieuwe groep gedeeld.

Voorbeeld: Elk groepje jongeren verdiept zich in één psalm. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarbij in elk groepje alle bestudeerde psalmen zijn vertegenwoordigd. Elk groepslid is 'expert' in één psalm en deelt deze kennis met de andere groepsleden.

2. Meninge uitwisselen

Om het uitwisselen van meningen te stimuleren kunnen onder meer onderstaande werkvormen worden gebruikt.

- **Gekleurde kaarten**

Elke jongere beschikt over een rode en groene (en eventueel oranje) kaart. Er kunnen ook andere kleuren gebruikt worden. Een stelling wordt geprojecteerd en/of voorgelezen. De jongeren steken één van de kaarten op. Rood=niet mee eens; groen=mee eens; oranje=twijfel. De meningen worden geïnventariseerd en eventueel genoteerd. Het opsteken van kaarten is een goede aanleiding om door te vragen naar argumenten.

Aan de verschillende kaarten kan ook een andere betekenis worden gegeven, bijvoorbeeld Oude en Nieuwe Testament (2 kaarten) of profeet, priester, koning (3 kaarten).

- **Duimen**

In plaats van gekleurde kaarten wordt een duim opgestoken. Duim rechtop=mee eens; duim naar beneden=niet mee eens; duim horizontaal opgestoken=twijfel. Ook aan de verschillende standen van de duim kunnen andere betekenissen worden gegeven.

- **Binnen- en buitenkring**

Verdeel de jongerengroep in twee gelijke groepen. De ene groep vormt een binnenkring. De tweede groep gaat hier in een kring omheen staan: de buitenkring. Een jongere uit de binnenkring vertelt een mening of antwoord aan een jongere uit de buitenkring. Laat één van de kringen op een bepaald moment één of meerdere plaats(en) draaien, zodat een nieuw tweetal ontstaat en de meningen/antwoorden opnieuw worden uitgewisseld. Herhaal het draaien en uitwisselen een aantal keren.

3. Inventariseren

Om op een speelse manier antwoorden of meningen te inventariseren kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

- **Post-its**

Laat de jongeren hun antwoord of mening opschrijven op een post-it, een memoblaadje met plakstrip. Laat de beschreven memoblaadjes opplakken op een centrale plaats. De post-its kunnen indien gewenst door de jongeren gegroepeerd worden rond vergelijkbare antwoorden of meningen. Bespreek de reacties.

- **Muurtje bouwen**

Antwoorden of meningen worden op een A4 papier geschreven. Bij de gezamenlijke bespreking wordt met de A4 papieren een muurtje gebouwd. De belangrijkste antwoorden en meningen worden onderop geplakt, de minder urgente zaken komen daarbovenop. Gebruik plakband of kneedgum om het papier op te hangen.

- **Woordweb**

Inventariseer antwoorden of meningen op een whiteboard, flap-over of groot vel papier. Maak een woordweb waarin informatie kernachtig en geordend worden weergegeven. Opmerkingen over eenzelfde onderwerp worden in kernwoorden bij elkaar opgeschreven.

Algemene inleiding Gelijkenissen

Gelijkenissen zijn op zichzelf staande verhalen met een betekenis. De gelijkenissen uit deze Handreiking worden door de Heere Jezus verteld. De reden dat Hij in gelijkenissen sprak, staat vermeld in Mattheüs 13:10-17. Kort gezegd is het om de verborgenheden van het Koninkrijk niet aan iedereen te openbaren. Meerdere keren lees je dan ook dat de betekenis van een gelijkenis alleen aan de discipelen verteld wordt.

De bedoeling van een gelijkenis is om een les door te geven met betrekking tot het Koninkrijk van God. In deze Handreiking willen we deze les zo dicht mogelijk bij de jongeren brengen. De gelijkenis wordt een soort spiegel. De jongere wordt uitgedaagd om eens goed in deze spiegel te kijken.

Schets 1 – God zoekt wat verloren is

Benodigheden

- Handreikingschetsen voor de leden
- Pennen
- Bijbels
- Benodigheden voor opdracht 10, afhankelijk van welke deelopdracht gekozen wordt.

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Lukas 15:1-7 (het verloren schaap)
- Lukas 15:8-10 (de verloren penning)
- Doopformulier
- Dordtse Leerregels I, art. 1-3

Zingen

- Psalm 119:88
- Psalm 23
- Zijn liefde zocht mij teder
- De Herder heeft zich niet vergist, de schapen zijn geteld
- De Heer is mijn herder, 'k heb al wat mij lust
- De Heer is mijn herder, het ontbreekt mij aan niets
- De Heer is mijn herder, Hij geeft alles wat ik nodig heb

Doelstelling

De jongeren ontdekken dat God actief naar hen op zoek is.

(Dit geldt ook, of juist, als ze niet zo bij de kerk en het geloof betrokken zijn. Jongeren denken vaak erg vanuit de regels: ik moet leven zoals God het wil en dan hoor ik bij Hem. Ze mogen ontdekken dat God juist het afgedwaalde schaap zoekt.)

Achtergrondinformatie

Lukas 15: 1-7

De vijanden van onze Heere bekritiseerden Hem omdat Hij zondaren ontving (vv. 1-2). Onze Heere ging in op hun verwijt en liet nadrukkelijk zien aan de hand van Zijn gelijkenissen dat Hij de Vriend van zondaren was. Deze gelijkenissen van onze Heere zijn alle drie bedoeld om één en dezelfde waarheid te belichten. Zij werpen een helder licht op de bereidheid van Christus om zondaren zalig te maken. De liefde van Christus is een actieve, werkzame liefde. Net als de schaapherder niet werkeloos gaat zitten treuren over het verlies van zijn lam en de vrouw niet onbeweeglijk het verlies van haar geld beweent, evenzo bleef de Heere niet stilzitten in de hemel om het lot van zondaren te beklagen. Hij verliet de heerlijkheid die Hij bij Zijn Vader had, en vernederde Zich om de gelijkenis van de mens aan te kunnen nemen. Hij daalde neer in de wereld om te zoeken en zalig te maken wat verloren was. Hij rustte niet voordat Hij verzoening had aangebracht voor gedane zonden, eeuwige gerechtigheid en verlossing had

bewerkt, en een deur tot het leven had opengezet voor allen die behouden willen worden. De liefde van Christus is een liefde van zelfverloochening. De herder droeg het verloren schaap op zijn schouders terug in plaats van het achter te laten in de wildernis. De vrouw stak een kaars op, veegde de vloer aan, doorzocht naarstig het huis en spaarde geen moeite om haar verloren geld te vinden. En evenzo spaarde Christus Zichzelf niet toen Hij het op Zich nam om zondaren zaligheid te brengen (Joh. 15:13; Hebr. 12:2). De liefde van Christus is een diepe en machtige liefde. Evenals de herder grote vreugde voelde toen hij zijn lam weervond en de vrouw toen zij haar geld weer had, evenzo verheugt de Heere Zich wanneer Hij zondaren uit een groot gevaar redt. Wat is onze Heere bemoedigend als het om bekering gaat (v. 10)!

Hoe slecht een mens ook geweest mag zijn, op het moment dat hij zich werkelijk van zijn slechtheid afkeert en door Christus tot God komt, is het God een welbehagen. God schiept geen genoeg in de dood van diegene die sterft, maar Hij heeft behagen in ware bekering. Voor de zondaar is er een deur opengesteld. Er wacht hem volkomen vergeving (1 Joh. 1:8) (J.C. Ryle)

Alternatieve (start)opdrachten

- Als je de kans krijgt, probeer dan echt (even) de telefoon kwijt te maken van een jongere die dat kan hebben. Dan heb je de startopdracht meteen concreet gemaakt.

Antwoorden

Startopdracht

Laat jongeren vertellen wat ze zouden doen. Waarschijnlijk gaan ze meteen op zoek en zoeken ze door tot ze hem gevonden hebben.

1. De bedoeling van deze gelijkenis is om te laten zien waarom de Heere Jezus omgaat met zondaren (vers 1-3). In de hemel is vreugde over een zondaar die tot inkeer komt, meer dan over rechtvaardigen die denken dat niet nodig te hebben. Een schaap dat kwijt is, moet opgezocht worden en niet afgeschreven. Zo schrijft Jezus zondaren en tollenaars ook niet af (wat de Farizeeën wel deden), maar gaat ze juist zoeken.
2. Wie wordt bedoeld met:
 - het weggelopenschaap > de tollenaars en zondaars
 - de 99 andere schapen > de Farizeeën en schriftgeleerden
 - de herder > de Heere Jezus

De Heere Jezus laat zo zien waarom Hij omgaat met zondaren die afgedwaald zijn. Het is logisch dat een herder een afgedwaald schaap gaat zoeken (vers 4). Zo gaat de Heere Jezus ook op zoek naar afgedwaalde mensen.

3. a. Hier zijn veel voorbeelden van te vinden. Denk aan genezingen op de sabbat, dat Jezus de zonden van de verlamde man vergeeft, hoe Hij reageert als Maria Hem zalft, Zijn omgang met Zacheüs.
b. De Heere Jezus kijkt niet neer op de gewone mensen, zoals de Farizeeërs. Hij zoekt juist de mensen op die door anderen genegeerd of geminacht worden. Hij zoekt juist het zwakke en onaanzienlijke. Daarin is Hij het beeld van Zijn Vader. Mensen die zichzelf wel denken te kunnen redden, hebben Hem niet nodig en gaat Hij voorbij.
4. De Farizeeën denken dat ze de Heere Jezus niet nodig hebben, dat ze zich niet hoeven te bekeren (omkeren, veranderen). Maar Jezus laat zien dat God anders is. Als de Farizeeën bij Hem willen horen, hebben zij wel verandering nodig.
5. a. Dat het Hem raakt, dat Hij niet van veraf toekijkt, maar erbij betrokken is. Zoals een moeder kijkt naar een huilende baby en hem oppakt en troost.
b. Dit laat ons zien hoe God is.

6. De andere gelijkenissen zijn: de verloren penning en de verloren zoon. Alle drie gelijkenissen laten – vanuit verschillende gezichtshoeken – de verlorenheid van de mens zien; alle drie laten zien hoe God daar op reageert. In de eerste gelijkenis wordt dat duidelijk door het beeld van de herder, dat is *Zijn Zoon*. In de tweede gelijkenis door het zoeken van de vrouw, dat is hoe God de mens zoekt, in Christus en m.n. door *de Heilige Geest*. De Heilige Geest doorzoekt ook de donkere en verborgen schuilhoeken van ons hart en leven en brengt aan het licht in wat voor een vuile toestand de mens verloren ligt. De derde gelijkenis wijst naar de trekkende liefde van *de Vader*.
- In de drie gelijkenissen komen ook deze verschillen naar voren:
1. verlorenheid als dwaasheid, weglopen, eigen wijsheid
 2. verlorenheid als toestand (verloren staat)
 3. verlorenheid als bewuste opstand tegen Gods gezag en Zijn vaderlijke liefde.

Verder raakt de eerste gelijkenis de leefwereld van de man, de tweede die van de vrouw en de derde die van een jongere. Kortom: alle soorten mensen en van alle leeftijden worden hierin aangesproken.

Er is ook nog een climax: in de eerste gelijkenis is het verlorene één op de honderd, in de tweede gelijkenis één op de tien, in de derde gelijkenis één op de twee. Het wordt steeds kostbaarder! De jongeren zullen deze verschillen er zelf niet meteen uit halen, maar als ze iets in die richting noemen, kun je er wat meer over vertellen.

7. Bijvoorbeeld: de zoekende Herder, het gevonden schaap, etc.
8. *persoonlijk antwoord*
9. De Heere zoekt ons, maar tegelijk zegt Hij ook dat wij Hem moeten zoeken. Het is allebei waar.
10. -

Schets 2 – Geroepen om vrucht te dragen

Benodigheden

- Handreikingschetsen voor de leden
- Pennen
- Bijbels
- Bij de alternatieve opdracht bij 'De Bijbel open' heb je gekleurde post-its nodig

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Lukas 13:1-9
- Heidelbergse Catechismus, zondag 32 en 33

Zingen

- Psalm 1
- Psalm 80:6, 8 en 9
- Welzalig de man die niet wandelt
- Neem mijn leven, laat het Heer'

Doelstelling

De jongeren ontdekken dat Jezus voor ons pleit en we geroepen worden vrucht te dragen tot eer van God.

Achtergrondinformatie

Lukas 13:1-10

Kernpunt in dit Bijbelgedeelte, namelijk de reden waarom de Heere Jezus de gelijkenis van de onvruchtbare vijgenboom uitspreekt, vinden we in vers 5: 'Indien gij u niet bekeert, zo zult gij allen desgelijks vergaan'.

Aan het einde van hoofdstuk 12 waarschuwt Jezus voor het hebben van een oordeel en het proberen te ontlopen van je straf. Er komen mensen bij hem met het bericht dat de Romeinse stadhouder Pilatus, tijdens de offerdienst in de tempel, Galileeërs heeft laten ombrengen. In die tijd dachten veel mensen dat rampen en ziekten het gevolg waren van zonden van de slachtoffers, maar Jezus verklaart met een beslist 'Nee' dat het hier niet het geval is. Hij onderstreept dit antwoord met het voorbeeld hoe mensen onverwachts door de dood kunnen worden weggenomen. Jezus geeft het voorbeeld van de ingestorte toren van Siloam, waarbij 18 mensen om het leven kwamen. De Heere Jezus waarschuwt geen verkeerd gebruik te maken van zulke gebeurtenissen. Jezus wil duidelijk maken dat de mensen die omkwamen niet slechter of beter waren dan de toeschouwers. Het gaat erom hoe we sterven en dan niet in welke vorm, maar of we ons bekeert hebben of niet. God geeft niet alleen het leven. Hij bepaalt ook het einde en de wijze waarop wij zullen sterven. Door de zonde is de dood in de wereld gekomen. Als wij willen oordelen hebben we genoeg aan onszelf. Alle mensen hebben immers gezondigd. 'Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt', Matth. 7 : 1 Christus leert ons hier dat wij allen zondaren zijn en daarom hetzelfde oordeel verdienen. Daarom in vers 5 de dringende oproep aan de toehoorders om zich te bekeren, anders zullen we voor eeuwig omkomen.

De gelijkenis over de onvruchtbare vijgenboom is bedoeld om de waarschuwendende woorden in vers 5 kracht bij te zetten. Uit deze korte gelijkenis zijn heel wat lijnen te trekken. Wat is nu echt belangrijk in dit leven? Wij worden geboren om goede vrucht voort te brengen, een aspect wat in meerdere gelijkenissen naar voren komt. De boom in de gelijkenis had meerdere voordelen. Hij was geplaatst in een wijngaard. Hiermee wordt bedoeld in betere grond. En de wijngaard behoorde tot een zekere man, God. De eigenaar had een verwachting van ons. Hij stuurde niet zomaar iemand om te kijken of we al ons doel hebben bereikt. Hij kwam zelf! Christus kwam in deze wereld om vrucht te zoeken. Hij vond ze alleen niet. God uit zijn teleurstelling in de overweging de boom om te hakken omdat hij de aarde nutteloos bezet houdt. De wijngaardenier pleit nog voor uitstel en wil niet alleen een jaar wachten maar ook actief groei bevorderen. Uitstel van het oordeel dus, maar geen afstel. De Heere vraagt bekering. We moeten stoppen met zondigen en vluchten tot Hem. In dit leven moeten we het niet van onszelf verwachten maar van de genade en redding van Christus. Zonder bekering loopt het slecht af met de mens, zie vers 9. Bekering moet niet alleen beleden worden met de mond, maar ook zichtbaar worden met de daad.

Alternatieve (start)opdrachten

- Je kunt het 'nieuwsberichten schrijven' uit de startopdracht zo uitgebreid maken als je wilt.
- Zie hieronder een alternatieve opdracht bij 'De Bijbel open'.

Antwoorden

Startopdracht

De bedoeling van de startopdracht is om de tieners kort na te laten denken hoe zij tegen zulke nieuws items aankijken.

Als leiding kun je het gesprek helpen door erop te letten dat de volgende thema's aan de orde komen. Wat is de zin van het lijden, het schijnbaar willekeurige lot dat mensen treft? Hoe kijk je naar zulke gebeurtenissen als je die hoort of leest? Let op bij de bespreking dat er geen goedkope antwoorden worden gegeven. Het punt wat je naar voren wilt krijgen is dat ten diepste op de bodem van deze vragen de schuld op de zonde ligt. Door onze schuld hebben we hiermee te maken, wij kunnen God niet narekenen in waarom dit nu iemand is overkomen. De Heere Jezus wil ons hier duidelijk maken dat wij allen zondaren zijn en daarom allen hetzelfde oordeel verdienen.

De Bijbel open

Zorg dat je de tekst Lukas 13: 1-5 voor alle tieners hebt uitgeprint. Liefst niet te klein, omdat ze anders slecht de tekens erbij kunnen zetten. Laat iedere tiener voor zichzelf de tekens erbij zetten volgens de Zweedse methode. Daarna kun je het nog met elkaar bespreken. Je kunt een rondje doen en vragen of tieners in de groep iets willen delen.

Een alternatieve vorm: Je kunt kleine post-its kopen, let wel op dat je vijf kleuren hebt. Je print elk vers los uit op een A4 vel. Per kleur schrijf je de tekens erop (bijvoorbeeld geel – uitroeptekens). Je laat de tieners de post-its op de vellen plakken. Op deze manier krijg je ook beeld wat er overheerst per tekst en is het meer anoniem voor de tieners.

1. a. Mensen die door rampen worden getroffen zijn geen grotere zondaren dan wij. Maar het is dus ook anders om. Als we blijven leven en niet worden getroffen door rampen betekent dit niet dat wij beter zijn en ons geen zorgen hoeven te maken. De Heere Jezus maakt duidelijk dat de ene mens niet beter of slechter is dan de andere. Etc.
b. Als er geen gehoor gegeven wordt aan de oproep tot bekering dan komt het rechtvaardig oordeel van God. De Heere Jezus roept krachtig op tot bekering. We moeten stoppen met leven

zonder God en gaan leven met God. Zonder Jezus zijn we als de vijgenboom die geen vrucht draagt. Door zijn genade mogen we vrucht gaan dragen tot Zijn eer.

2. een zeker man – Heere God
wijngaardenier – Christus
vijgenboom – mens
vrucht – het werk van de Heilige Geest in je leven
3. a. Denk aan de Bijbel die je hebt. De belofte van de Heilige Geest. Maar ook zeker de doop. Eventueel kan iets gezegd worden over de verantwoordelijkheid die het gedoopt zijn met zich meebrengt. Het betekent een plaatsje in de wijngaard, op het erf van het verbond.
b. Tieners hebben veel behoefte aan voorbeelden. Probeer hier als leiding ook een antwoord op te formuleren en deel deze met je tieners.
c. Tieners hebben hierin ook behoefte aan een voorbeeld. Probeer het klein en persoonlijk te houden. Je leefde telkens in conflict met iemand en wist niet hoe je dit patroon kon doorbreken. Of je merkte dat je dagindeling te vol was waardoor je geen ruimte meer over had voor God. Het lukte niet dit zelf aan te passen.
Probeer bij deze vragen niet te focussen op de daden, dus wat een ander kan zien. Maar zoom in op de houding daar achter. Focus met de tieners op de wil om goede vrucht voort te brengen. Tieners horen al genoeg hoe ze zich moeten gedragen. Een goede boom begint niet met de vrucht, de vrucht is het resultaat van een afhankelijk leven van God.
4. a. Denk hierbij aan de Bijbel, bidden en stille tijd. Het werkt van de Heilige Geest. Maar ook de gesprekken met mensen thuis, in de kerk en op school. Belangrijk om mee te nemen dat de 'mest' beschikbaar is door het offer van Christus. Het is niet dat we deze mest verdienen hebben. We mogen er wel om vragen, met de belofte dat Hij het ook wil geven.
b. Probeer als leiding vooraf al over deze vraag na te denken vanuit het perspectief van de tiener. Wat levert de bekering een tiener op ten opzicht van zijn/haar huidige leven?
5. a. Hiermee doelt God op het laatste oordeel.
b. Dan krijgen we nog genade tijd. Maar niet oneindig. Daarnaast weten we niet wanneer we geroepen worden om voor God te verschijnen.
6. a. Doe opdracht.
b. Je kunt er ook voor kiezen dit op een groot vel papier te doen, dit kunnen ze dan aan het eind presenteren.
Wel doen:
 - Hem horen en je door Jezus laten onderwijzen.
 - Oude mens afleggen (die te gronde gaat door misleidende begeerten)
 - Vernieuwd worden in geest van je denken.
 - De waarheid spreken.
 - De duivel geen plaats geven.
 - Goed werk doen.
 - Spreek iets nuttigs tot opbouw, zodat het genade geeft.
 - Bitterheid, woede, toorn, geschreeuw en laster weg laten nemen.
 - Vriendelijk en barmhartig, vergevende elkaar. Zoals ook God in Christus ons vergeven heeft.

Niet doen:

- Vervreemden van het leven dat uit God is.
- Overgeven aan losbandigheid.
- Onreinheid bedrijven.
- Liegen.
- Stelen.

- Zondigen in boosheid.
 - Vuile taal spreken.
 - De Heilige Geest beproeven.
- c. Je kunt er voor kiezen het presenteren wat persoonlijker te maken, afhankelijk van hoe de avond verloopt. Je kunt dan denken aan de vraag: Met welk punt ga jij komende tijd actief aan de slag?
7. a. De Heilige Geest. Het is ook de Geest die het in ons werkt.
- b. Liefde (1), blijdschap (2), vrede (3), geduld (4), vriendelijkheid (5), goedheid (6), geloof (7), zachtmoedigheid (8) en zelfbeheersing (9).
- c. Je tieners staan waarschijnlijk niet te springen hierop te reageren. Als je merkt dat er niet echt wat uitkomt kun je hier ook vragen of je een situatie kennen waarbij ze één van de vruchten terug zagen komen.
- d. Denk van te voren na of je hierin ook een voorbeeld uit je eigen leven kunt geven.
- e. Neem dit ook mee in de afsluiting.

Schets 3 – Rijk en toch arm... arm en toch rijk...

Benodigheden

- Handreikingschetsen voor de leden
- Pennen
- Bijbels
- Evt. materiaal voor de creatieve alternatieve (start)opdracht

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Lukas 16:19-31
- Mattheüs 25:31-46

Zingen

- Psalm 73:2,10,12,13,14
- Psalm 17:7
- Psalm 4:4
- Zoek eerst het Koninkrijk van God
- Al zou de vijgenboom niet bloeien

Doelstelling

Jongeren zien in wat echte rijkdom is. Ze leren dat dit niet betekent dat je veel geld hebt, maar dat je rijk bent in God.

Achtergrondinformatie

In Lukas 15 en 16 beschrijft de evangelist een aantal gelijkenissen waarin de Heere Jezus het omgaan met geld en goed aan de orde stelt. Duidelijk laat de Heere Jezus naar voren komen dat ons geld en alles wat we bezitten een te grote plaats kunnen innemen in ons leven. Je kunt niet God dienen én de Mammon. Ook in de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus wordt het betrekkelijke van ons aardse bezit nog eens extra onderstreept. Juist in het licht van de eeuwigheid is ons geld en bezit maar zeer betrekkelijk.

De rijke man heeft overvloed aan alles en dat is ook te merken in zijn leven. Nu is rijkdom op zich niet verkeerd. Denk aan Abraham, Job en anderen die ook rijk waren. We mogen dankbaar gebruik maken van de gaven en bezittingen die de Heere ons geeft. Iemand die veel geld en goederen heeft ontvangen, hoeft niet als een bedelaar te leven. Van Abraham staat echter wel in Hebrëeën 11:9 dat hij als een gast en vreemdeling op de aarde leefde, omdat hij de stad die fundamenten heeft verwachtte. Het gevaar van veel rijkdom is dat we er ons hart aan hechten, waardoor God niet op de eerste plaats staat. Ook in het leven van de rijke man zien we dat hij geheel opgaat in zijn rijkdom. Zijn dagen zijn gevuld met feesten en plezier.

Het is opvallend dat de naam van de rijke man niet genoemd wordt. In de tijd waarin hij leefde zal hij voor velen een bekende zijn geweest, terwijl de bedelaar aan de poort een naamloze zal zijn geweest. De Heere Jezus draait

het echter om: de rijke man wordt niet bij name genoemd, de naam van de bedelaar wordt wel genoemd: Lazarus. Die naam heeft trouwens een prachtige betekenis: God is mijn Hulp.

Het verschil tussen de rijke man en de arme Lazarus is wel heel groot. Dit verschil wordt echter nog groter als ze sterven. De arme Lazarus gaat naar de hemel om daar voor eeuwig met al de ware gelovigen aan te zitten aan de bruiloft van het Lam. Daar zijn al zijn zonden, leed en pijn vergeten. Daar worden al de tranen van zijn ogen door de Heere zelf afgewist.

Laat duidelijk uitkomen dat het niet zo is dat de rijke in de hel komt omdat hij rijk was. Hij kwam in de hel door zijn ongeloof. Dat ongeloof blijkt uit het feit dat hij geen acht geeft op Lazarus. Het geloof zonder de werken is namelijk dood. De arme Lazarus komt ook niet in de hemel om zijn armoede. Ook Lazarus was een zondaar. Hij wordt net als alle andere gelovigen zalig uit genade alleen.

Het is aangrijpend dat de Heere Jezus hier opnieuw spreekt over de hel. In de hele Bijbel is er niemand die dat zoveel doet als Hij. Toch zijn er tegenwoordig veel mensen die hier niet meer in geloven. Ook mensen die nog wel geloven in het bestaan van de hel vinden het vaak moeilijk om erover te spreken. De Heere laat in dit gedeelte opnieuw zien dat de hel een bittere realiteit is.

Het verhaal blijft een gelijkenis. Dat wil zeggen dat het niet één op één met de realiteit te vergelijken is. Zo is er bijvoorbeeld geen contact mogelijk tussen de hemel en de hel. Het verzoek om verkoeling, dat de "rijke" man doet, wordt daarom afgewezen. Er is een niet te overbruggen kloof tussen de hemel en de hel. De definitieve bestemming van de mens is dan gekomen. Er is geen terugkeer meer mogelijk. Dit laat de Heere Jezus in de samenspraak tussen Abraham en de "rijke" man naar voren komen.

Ook het tweede verzoek van de "rijke" man wordt afgewezen. Als er dan voor hem geen hulp mogelijk is dan wil hij toch voorkomen dat zijn familie daar komt. Mogelijk is hij ook bang dat ze hem zullen beschuldigen dat hij hen voorgegaan is in een leven in de zonde. Hij wil Lazarus terug laten sturen naar de aarde om zijn broers te waarschuwen.

Veel mensen hebben allerlei uitvluchten om niet te geloven. Ze hebben het te druk om te geloven. Ze willen een betere tijd afwachten om zich te bekeren. Of ze willen een bijzondere ervaring meemaken. Ook de "rijke" man in de hel gaat ervan uit dat een bijzondere ervaring zoveel indruk zal maken dat het ware geloof er op zal volgen. De Heere Jezus geeft echter duidelijk aan dat Gods Woord voldoende is om ons wijs te maken tot zaligheid.

Alternatieve (start)opdrachten

- Laat de jongeren op een andere (creatieve) manier aan de slag gaan met het thema arm en rijk. Laat ze een poster maken, een gedicht schrijven, een discussie voeren, of iets dergelijks. Dit is leuk als startopdracht, maar past ook goed aan het einde.
- Laat de jongeren teksten opzoeken in de Bijbel die gaan over armoede en rijkdom. Laat de helft van de jongeren (in groepen) zoeken naar teksten en voorbeelden van armoede, de andere helft over rijkdom. Koppel vervolgens steeds twee jongeren (uit elke groep één) en laat ze hun bevindingen delen.

Antwoorden

Startopdracht: Laat de jongeren een antwoord op de twee vragen opschrijven. Spreek er vervolgens vast eens met hen over door.

De Bijbel open: Je kunt de jongeren deze vragen individueel laten maken, die vervolgens in tweetallen laten delen en tenslotte in de groep bespreken. (Denken-Delen-Uitwisselen)

Je kunt er ook voor kiezen om ze direct in tweetallen (of grotere groepjes) over deze vragen na te laten denken.

Vraag 1

- De rijke man leeft alleen voor zichzelf, zonder om te zien naar zijn naaste. In dit concrete geval laat hij Lazarus creperen bij zijn poort. Hij geeft deze minste van Jezus' broeders geen eten en drinken en hij ziet niet naar Lazarus om in zijn ziekte.
- Als je niet omziet naar anderen, leef je blijkbaar voor jezelf. Als je wilt leven voor God, zul je ook omzien naar je naaste.
- Laat het geld niet over je heersen. Besef dat het leven hier op aarde maar tijdelijk is. Dan kun je het bezit dat je hier op aarde hebt beter besteden aan het helpen van anderen.
- Laat de jongeren proberen hier concrete voorbeelden van te noemen. Probeer daarbij te zoeken naar situaties in de eigen omgeving, maar ook ver weg.

Vraag 2

Laat in het antwoord duidelijk uitkomen dat Jezus duidelijk wil maken dat de hel realiteit is. De HEERE wil niet dat er iemand verloren gaat, maar dat alle mensen zich bekeren en leven. Daarom waarschuwt Hij vaak tegen de gevolgen van onbekeerlijkheid.

Vraag 3

Hemel	Hel
1. God de Vader (Mattheüs 6:9)	1. Eeuwig vuur (Mattheüs 25:41)
2. Engelen (Mattheüs 28:2)	2. De duivel en zijn engelen (Mattheüs 25:41)
3. Geen tranen (Openbaring 21:4)	3. Gejammer en tandengeknars (Mattheüs 25:30)
4. Geen dood (Openbaring 21:4)	
5. Geen rouw, jammerklacht of moeite (Openbaring 21:4)	

Vraag 4

- Spreek hier over door met de jongeren. Willen ze naar de hemel om de hel te ontlopen? Of willen ze naar de hemel om God eeuwig te prijzen?
- Uit zijn leven blijkt duidelijk dat hij de HEERE niet vreest.
- Blijkbaar is er bij Lazarus geloof en vertrouwen geweest. Zijn naam zegt eigenlijk alles: God is mijn Hulp.

Vraag 5

- Lees het verhaal in het kader.
- Spreek hierover door met de jongeren.
- Laat hier in ieder geval ook duidelijk naar voren komen dat dit een list van de duivel is. Angst voor de hel zou mensen tot Jezus kunnen drijven, dat wil hij voorkomen.

Vraag 6

- Lees Lukas 19:41
- De inwoners van Jeruzalem willen Jezus wel als Koning, maar alleen voor nu. Ze willen Hem als Koning om de Romeinen te verdrijven. Ze hoeven Hem niet als Koning op Zijn manier. Dat zou werkelijke vrede geven.
- Als wij ons niet bekeren. Hij wil niet dat mensen verloren gaan.

Vraag 7

- a. Wedergeboorte, geloof en bekering. Uit deze gelijkenis blijkt ook duidelijk dat aan je daden zichtbaar zal zijn dat je de HEERE vreest.
- b. Het is een confronterende en directe vraag. In sommige groepen zal het niet zo makkelijk zijn om deze vraag hardop te beantwoorden. Laat de jongeren dan zelf nadenken over deze vraag. Loop hier echter niet te snel weg voor het gesprek! Laat hen eventueel eerst iets opschrijven om het daarna te delen in de groep of in twee- of drietallen.
- c. God heeft Zijn Zoon gegeven, zodat jij gered kunt worden uit het geloof.

Schets 4 – Ben je er klaar voor?

Benodigheden

- Handreikingschetsen voor de leden
- Pennen
- Bijbels
- Briefjes voor de startopdracht en opdracht 3
- Apparatuur om het filmpje van abcvanhetgeloof te kunnen kijken
- Evt. bord / groot vel papier voor alternatief bij opdracht 3
- Evt. materiaal voor het maken van een poster (zie alternatieve opdracht)
- Evt. kaarten voor de afsluitende opdracht (zie alternatieve opdracht)

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Mattheüs 25:1-13
- Lukas 21:20-36
- Mattheüs 24
- Nederlandse Geloofsbelijdenis art. 37

Zingen

- Psalm 98:4
- Gebed des Heeren: 3 en 9
- Als Jezus morgen komen zou
- Spoedig zal komen

Doelstelling

Jongeren worden opgeroepen zich voor te bereiden op de eeuwigheid door Jezus te zoeken.

Achtergrondinformatie

Algemeen

Wanneer de Heere wederkomt zullen veel mensen de waarde van het zaligmakend geloof te laat inzien. Zij vroegen te laat om olie, zij gingen het te laat kopen en zij zochten te laat toegang. Al deze uitdrukkingen zijn opvallende beelden voor de dingen die komen. Laten wij ervoor oppassen dat wij niet persoonlijk en tot onze eeuwige ondergang zullen ervaren dat ze waar zijn. Wij kunnen er zeker van zijn dat de mensen eens geheel van mening zullen veranderen wat betreft de noodzaak van een doelbewust christendom.

Op dit moment geven veel mensen er helemaal niets om. Zij hebben geen besef van zonde. Zij hebben geen liefde jegens Christus. Zij weten niets van opnieuw geboren worden. Bekering, geloof, genade en heiligheid zijn voor hen niets meer dan namen en woorden. Dit zijn onderwerpen waar zij of een afkeer van hebben of zich geen zorgen over maken. Maar aan deze hele stand van zaken zal eens een einde komen. Kennis, geloofsovertuiging, de waarde van de ziel, de noodzaak van een Zaligmaker, het besef van al deze dingen zal eens bij hen inslaan als een bliksemschicht. Maar helaas, dan zal het te laat zijn. Het zal te laat zijn om “olie te kopen” wanneer de Heere wederkomt. De fouten die pas op die dag worden ontdekt, zullen onherstelbaar zijn. (J.C. Ryle)

Mattheüs 25:1-13

In Mattheüs 24 en 25 vertelt de Heere Jezus 4 gelijkenissen over de voorbereiding op Zijn wederkomst. Naast de wijze en de dwaze maagden zijn dat de gelijkenis van de heer des huizes en de dief; de trouwe en ontrouwe dienstknecht en gelijkenis van de talenten.

In deze gelijkenis stelt Jezus Zich voor als de Bruidegom. Bij Joodse huwelijken was het gebruikelijk dat de bruidegom met zijn vrienden vanuit zijn huis naar het huis van de bruid ging. Hier werd dan (vaak 's avonds) het huwelijk voltrokken. Vervolgens ging het hele gezelschap naar het huis van de bruidegom voor een feestmaal.

Bij de lampen valt wellicht te denken aan lange fakkels met in olie gedrenkte doeken. De extra olie zorgde ervoor dat de fakkels urenlang konden branden, want af en toe moesten de doeken opnieuw in de olie gedrenkt worden.

Dat de meisjes alleen voor zichzelf olie hebben, geeft aan dat iedereen verantwoordelijk is voor zichzelf. Heel persoonlijk komt de vraag naar ons toe of we klaar zijn om de Heere Jezus – de Bruidegom – te ontmoeten.

De strekking van de gelijkenis is heel duidelijk: wie niet klaar is als Jezus komt, is te laat. Bekering heeft dan geen zin meer!

De gelijkenis laat ons in een confronterende spiegel kijken: ben ik er klaar voor? Anders zal het ook voor jou klinken: 'Ik ken je niet!' Een ernstige boodschap om eerlijk over door te praten.

Alternatieve (start)opdrachten

- Je kunt de jongeren in groepjes een woordweb laten maken bij de startopdracht.
- Je kunt ook beginnen met opdracht 3. Schrijf alle tekenen die gevonden zijn op een bord of groot vel papier.
- Laat de jongeren in kleine groepjes een poster of tekening maken rondom het thema 'wederkomst'. Gebruik hiervoor oude tijdschriften en potloden, stiften, krijt, verf, enz.
- Als afsluitende opdracht kun je de jongeren de persoonlijke boodschap van deze gelijkenis op een kaartje laten schrijven. Zorg bijvoorbeeld voor kaarten met een passende Bijbeltekst.

Antwoorden

'De Bijbel open' Zie hiervoor de achtergrondinformatie hierboven.

1. De betekenis van de woorden is belangrijk voor het begrijpen van de gelijkenis. Zorg dus dat deze helder zijn. Zeg het antwoord niet zomaar voor, maar laat de jongeren nadenken.

Bruidegom	:	Heere Jezus (zie ook Joh. 3:29)
Licht	:	Het Evangelie (christenen zijn kinderen van het licht)
Maagden	:	Mensen die de Godsdienst belijden
Dwaze maagden	:	De onechte/valse belijders
Wijze maagden	:	De echte/ware belijders
Olievat	:	Je hart (is het Evangelie in je hart?)
Olie	:	Genade
Feestzaal	:	De hemel
Bruiloft	:	De eeuwige zaligheid (en buiten dus: de rampzaligheid)
Kooplui	:	Predikers

De oplossing is 'eeuwigheid'.

2. a. Het wel of niet hebben van olie.
b. Dat betekent voor ons: wel of geen genade, wel of niet de Heilige Geest. Dit is heel belangrijk: Zie Romeinen 8:9b 'Maar zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe.'

3. Oorlogen – strijd om Jeruzalem – tekenen in zon, maan en sterren – angst – antichristussen – hongersnoden – ziektes – aardbevingen – christenvervolging – wetteloosheid – liefdeloosheid – het verkondigen van het Evangelie tot aan de einden der aarde – grote verdrukking.
4. Alle onderdelen van de zaligsprekingen zijn kenmerken van een bekeerd iemand, van iemand die in de Heere Jezus gelooft. Dat is de kern: je hebt de Heere Jezus lief en kunt niet zonder Hem leven. Dat gaat in je leven gemerkt en gezien worden. Dan ga je verlangen naar God, Zijn Woord, Zijn dienst, Zijn wet. Dan wil je leven zoals Hij dat van je vraagt.
Deze vraag is gericht op Bijbelse leiding m.b.t. bekering en de kenmerken daarvan. Laat jongeren kenmerken van bekering uit de Bijbel aandragen! Denk bijvoorbeeld aan de hele Bergrede; niet alleen belijden, maar ook de wil van God doen, ofwel: bouwen op de rots (7:21, 24); gebed in je binnenkamer (6:5,6), ofwel biddend leven; eerst het Koninkrijk van God zoeken (6:33); aan jezelf genoeg hebben (7:3) etc.
Ook: Jezus uit de hemel verwachten. Je ziet dit duidelijk in 1 Thess. 1:9 en 10. God bekeert mensen 'om de levende God te dienen en Zijn Zoon uit de hemel te verwachten.'
Naar jongeren toe moeten we ook eerlijk zijn. Verwachten wij Jezus Christus uit de hemel? Hoe is dat onder christenen in Nederland? Is de kerk wellicht in diepe slaap verzonken? Actuele gelijkenis.
5. *Persoonlijke vraag. Probeer een open gesprek op gang te brengen door jezelf ook kwetsbaar op te stellen.*
6. Het antwoord kan kort zijn: olie halen. Wat betekent dat voor ons? Het betekent: smeken om genade, bidden om de Heilige Geest, afkeer van de zonde. God wil die geven, nog meer dan een vader zijn zoon brood zal geven als hij daarom vraagt (Matth. 7:11 en Lukas 11:13). Hier ligt de spits van de avond.
7. Wilma vergeet dat het dienen van de Heere een liefdedienst is. Als je de Heere leert kennen, is het geen moeten, maar is het een willen, een doen uit liefde. Dat ga je pas merken als je er iets van kent. Jongeren vinden de argumentatie van Wilma misschien wel aantrekkelijk en logisch. Wijs hen er ook eerlijk op dat we niet weten of dat moment van voorbereiding in ons leven komt! Je moet er NU klaar voor zijn. Wacht niet totdat het te laat is... Bovendien heeft de Heere recht op ons leven. Hij is het waard dat we Hem ons hele leven dienen!
Timo moet leren dat wij niet alleen zonde doen maar zelfs ook zonde zijn. Ons hele wezen is zondig al voor we werden geboren. Goed om hier over door te spreken met de jongeren. Wat betekent het nu dat we zondigen? En wat is zonde eigenlijk? Behulpzaam kan zijn de uitleg op De uitleg op www.abcvanhetgeloof.nl/zonde kan behulpzaam zijn. Zonde is de grote 'kapotmaker'. Het betekent dat de mens de relatie met God en de naaste doelbewust vernietigt. Alles wat niet overeenstemt met Gods wet is zonde. Alleen door genade kunnen we leven zoals de Heere het heeft bedoeld, en ook dan is het nog maar ten dele.
8. *Een persoonlijke vraag ter afsluiting.* Geef jongeren de ruimte om hier zelf over na te denken en spoor ze aan om het mee te nemen in hun persoonlijk gebed.